

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕРНЕТ-ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ, СЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ ТА УГОРЩИНІ

*Полюжсин І. М.,
студент магістратури факультету
європейського права та правознавства
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

З удосконаленням правових норм та інститутів у контексті перетворення інформаційних відносин відбувається й утвердження України як суверенної і незалежної, демократичної, правової держави. Провідну роль у формуванні основоположних засад інформаційного суспільства в Україні, регламентації конкретних завдань у розбудові національного інформаційного суспільства в Україні, передбаченої Законом України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки», виконують засоби масової інформації, у тому числі – Інтернет-ЗМІ. Аналогічні пріоритети на шляху розбудови інформаційного суспільства обрали й Словацька Республіка та Угорщина як держави, пов'язані з Україною близькими національними правовими системами, спільними правопорядками та тісною транскордонною взаємодією. Спеціальні закони Словаччини, що регулюють різні види ЗМІ, та Закон Угорщини «Про засоби масової інформації» заклали правовий шлях побудови інформаційного суспільства у цих державах.

Правовий шлях формування інформаційних відносин відповідно до положень основних законів України, Словацької Республіки та Угорщини є нездійсненним у разі відсутності врегульованої нормами права діяльності Інтернет-ЗМІ як суб'єктів інформаційної діяльності.

Україна, Словацька Республіка та Угорщина закріпили на законодавчому рівні правовий статус засобів масової інформації

[6]. Немає сумнівів, що ефективність правового регулювання ЗМІ, у тому числі й Інтернет-ЗМІ, залежить від адекватних норм та еквівалентних сучасним реаліям приписів законодавства.

Нині загальні засади визначення правового статусу ЗМІ в Україні викладені в Конституції України, законах України «Про інформацію», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про телебачення і радіомовлення», інших законодавчих та підзаконних актах, а також у Законі СРСР «Про пресу та інші засоби масової інформації», чинному на території України. У наукових колах обговорюються перспективи застосування аналогії закону до суспільних відносин, пов'язаних із функціонуванням Інтернет-ЗМІ через відсутність спеціального закону чи положень інших актів щодо їх регулювання[1-4]. Аналогічна ситуація спостерігається і в правовому полі Словацької Республіки, а Закон Угорщини «Про ЗМІ» регулює всі види засобів масової інформації та медіа-контенту, у тому числі телерадіомовлення, друковані та Інтернет-ЗМІ [7;9;10].

Відзначимо, що нині формується нова підгалузь інформаційного права, предметом правового регулювання якої і є зазначені відносини – право Інтернет-ЗМІ, Інтернет-мас-медіа право чи, як деколи іменують, право засобів масової комунікації в глобальній мережі[5].

Така галузь чинного інформаційного законодавства привертає увагу науковців та практиків в контексті покращення й пристосування її елементів до базових принципів міжнародного права[8].

Зазначене вище дозволяє зробити висновки про те, що нагально потрібним є дослідження законодавства про Інтернет-ЗМІ в Україні, Словацькій Республіці та Угорщині, у тому числі правового статусу Інтернет-ЗМІ та юридичної відповідальності за поширену інформацію Інтернет-ЗМІ.

Дослідження проблем законодавства про Інтернет-ЗМІ як виду інформаційно-правових відносин побудовані і на сучасних теоретичних роботах у галузі права та держави, конституційного й адміністративного права, теорії управління соціальними системами, національної безпеки, висвітлених у працях вітчизняних і

зарубіжних учених: Д.М. Цехан, Томаш Цвітковіч, Ласло Дьозьо тощо.

Незважаючи на певні здобутки, чимало теоретичних і практичних проблем, пов'язаних із правовим статусом Інтернет-ЗМІ та відповідальністю Інтернет-ЗМІ за поширення інформації, вивчені науковцями фрагментарно і потребують узагальнення, вироблення концептуального підходу на рівні наукового дослідження.

Зазначене свідчить про актуальність обраної теми та необхідність удосконалення законодавства про Інтернет-ЗМІ на прикладі України, Словацької Республіки та Угорщини.

Перспективними напрямками удосконалення правового регулювання Інтернет-засобів масової інформації вважаємо:

- аналіз термінологічно-понятійного апарату законодавства про Інтернет-ЗМІ;
- аналіз теоретичних засад правового регулювання Інтернет-засобів масової інформації в Україні, врахування досвіду Словацької Республіки та Угорщини, аналіз сучасний стан законодавчого регулювання Інтернет-засобів масової інформації;
- дослідження розвитку суб'єктного складу відповідних відносин;
- вивчення правових засад діяльності органів державного контролю України, Словацької Республіки та Угорщини у сфері Інтернет-засобів масової інформації та виявити правові колізії в регулюванні відносин, сформулювати пропозиції щодо їх усунення;
- виявлення альтернативних форм регламентації суспільних відносин у межах удосконалення механізму правового регулювання діяльності Інтернет-ЗМІ;
- формулювання концепції розвитку та вдосконалення правового регулювання Інтернет-засобів масової інформації в Україні на основі досвіду Словацької Республіки та Угорщини.

Отже, виключно комплексне дослідження перспектив удосконалення правового регулювання Інтернет-ЗМІ в Україні, Словацькій Республіці та Угорщині дозволить окреслити можливі

варіанти запровадження необхідного регулювання одного з найважливіших інститутів права – інституту Інтернет-ЗМІ – крізь призму розбудови інформаційного суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон СРСР «Про пресу та інші засоби масової інформації» від 12 червня 1990 року № 1552-I // Відомості Верховної Ради. – 1990. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v1552400-90>.
2. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» від 16.11.1992 № 2782-XII // Голос України. – 1992. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>.
3. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII // Голос України. – 1992. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
4. Закон України «Про телебачення та радіомовлення» від 21 грудня 1993 року № 3759-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3759-12/page>.
5. Засурский Я.Н. Роль средств массовой информации в обществе / Я.Н. Засурский // Вестник Москов. ун-та. Серия 10: Журналистика. – 1995. – № 2. – С. 3-6.
6. Інтернет-ЗМІ в Україні: проблеми визначення нормативно-правового статусу та врегулювання діяльності. Аналітична записка // Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1085>.
7. Федотов М. А. Киберпространство как среда обитания права / М. А. Федотов // Право и закон. – 2002. – № 4.
8. Цехан Д. М. Правове регулювання мережі Інтернет як передумова її декриміналізації/ Д.М. Цехан // Актуальні проблеми держави і права: збірник наукових праць. – 2012. – Випуск 65. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://194.44.242.244/Portal//Soc_Gum/Apdip/2012_65/Tsekhan.pdf.

9. Tomáš Czwitkovics. Tlačový zákon spoznal internet. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://medialne.etrend.sk/tlac/tlacovy-zakon-spoznal-internet.html>.
10. László Gyöző. A média szabályozás aktuáliskérdései. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.glossaiuridica.hu/gi1101/alk/gi1101_alk_laszlo_gyozo.pdf.

Науковий керівник: д.ю.н., професор Лазур Я.В.